

AVRAM IANCU - 200!

Nr.7(47/iulie 2024)

INTERVIU CU JEAN SCURTU - UN PRIETEN VECHI STABILIT ÎN AMERICA

George ROCA

George ROCA: Dragă prietene! Ne cunoaștem de mai bine de o jumătate de veac. Drumurile noastre s-au întretăiat deseori, dar în ultimii 40 de ani s-au despărțit... exilul purtându-ne pe coclaurile lumii, tu în Statele Unite, iar eu în Australia... Curiozitatea și amintirile plăcute m-au motivat să te caut... și iată că grație internetului (și în special a platformei de socializare Facebook) ne-am regăsit și am putut să reînodăm firul rupt al uitării! Ce mai faci? Cum ai ajuns în America? Ce te-a determinat să faci acest pas? Povestește-ne câte ceva despre tine!

Jean SCURTU: Salutare, George! Și eu m-am bucurat că am reluat legăturile prieteniei noastre. Despre America am să povestesc puțin mai jos... despre mine în cele ce urmează. M-am născut la 14 martie 1945 în Bod-Sat, județul Brașov. Acolo, în satul meu, am terminat școala elementară. Învățam bine, îmi plăcea cartea și eram mereu premiant. Deoarece nu prea eram

cu dare de mână acasă, am făcut liceul la Codlea, deoarece la Brașov era mult mai costisitor. După terminarea acestuia aș fi vrut să urmez medicina, sau geologia, dar din nou impedimentul financiar și-a arătat colții, așa m-am orientat spre Facultatea de Mecanică din Brașov. Am fost la câteva cursuri de pregătire - unde mă așteptau șase materii pentru examenul de admitere - dar am văzut un aviz pe ușa institutului de la Facultatea de Silvicultură, unde erau doar 4 examene. Eu nu știam că e singura facultate de acest profil din țară și că erau 6 concurenți pe un loc. În plus, la mine în Bod-Sat, nu erau pădurari sau ingineri silvici care să mă îndrume. Nu m-am mai dus la pregătire pentru mecanică și am stat acasă și timp de o săptămână am învățat... pentru silvicultură! Și așa am avut succes și am intrat în 1963. Am terminat facultatea în 1968 și după ce mi-am cheltuit puțini bani pe care îi aveam într-o excursie pe litoral, la Mamaia, în septembrie a aceluși an am poposit la Oradea, la I.S.P.F. (Institutul de Studii și Proiectări Forestiere, unde am fost repartizat. Neavând pe nimeni acolo, am locuit la hotelul Rimanoczy într-o cameră cu alte 10 persoane subțiri la punga ca mine. În zile următoare am mers la institut, unde am primit 300 de lei și ordinul de serviciu de a pleca în pădure până la terminarea campaniei forestiere din noiembrie. Când m-am reîntors la Oradea, mi-am găsit o cameră de închiriat, împreună cu un fost coleg de facultate... Vremurile și începutul carierei au fost destul de grele pentru mine.

George ROCA: Pe la sfârșitul anilor '60 locuiam în București. Am făcut o vizită părinților mei la Oradea. Atunci ne-am cunoscut... Te-am admirat pentru că erai un intelectual excentric atât la maniere cât și la îmbrăcăminte! Semănai mult la figură cu actorul Ștefan Velniciuc pe care îl știam... Pentru Oradea erai socotit un modernist. Atrageai prieteni... Mulți te urmau în modă și maniere. Hai povestește tu mai departe!

Jean SCURTU: Mulțumesc pentru reînvierea amintirilor frumoase! De mic mi-a plăcut să mă îmbrac cochet, să fiu la modă, să fiu deseori chiar excentric, dar nu papițoi! Căutam să nu fiu ridicol, dar mai săream calul câteodată... Mai ales că apăream îmbrăcat diferit de majoritatea celorlăți tineri. De fapt secretul meu era că îmi plăcea să consult revistele de modă din occident care îmi cădeau în mână... Multe haine mi le transformam eu, personal... Aveam o haină de blană de miel desenată și cusută de mine, una de vulpe și o căciulă din blană de pisică sălbatică... Ce mai! Ha, ha! Eram confundat deseori cu o grădină zoologică! Glumesc! Garderoba mea era destul de minimalistă, dar era bine îngrijită... Mulți mă întrebau de unde îmi procur îmbrăcămintea... deoarece ar fi vrut și dâșii să aibă așa ceva. Cât despre actorul

AVRAM IANCU - 200!

Ștefan Velniciuc pot zice că era prea mare personalitate pentru un inginer de provincie... îmbrăcat fistichiu, chiar dacă mulți m-au asemănat cu el... Deseori l-am admirat ca actor în filmele de pe marele ecran! Mi-a plăcut mult în filmele „Săgeata căpitanului Ion” și „Frații Jderii”.

George ROCA: Unii orădeni te confundau cu un creator de modă datorită îmbrăcămintei pe care o purtai, alții te invidiau pentru șuvița blondă care pornea din vârful frunții... Fetele, ce să mai zic... le-și-na-te! Iar tu treceai semeț pe Corso-ul orădean precum un voievod după o bătălie câștigată. Ce secrete ai avut să cucerești Oradea!?

Jean SCURTU: Ha, ha! Mă faci să râd! Nu-i chiar așa... Băieții erau geloși doar pe acea șuviță aproape albă cu care m-am născut și care îmi cădea pe frunte! Au fost unii care și-au vopsit la coafor un smoc de păr blond în vârful capului. Maică-mea m-a însemnat de parcă știa că o să plec departe... și o să bat la ochi. N-am zis „vâlvă” și nici „senzație” precum mă prezinți mai sus! Of, Doamne, au trecut 54 de ani de atunci. Parcă a fost ieri... Desigur căutam să fiu în vogă, dar nu mă zbăteam prea tare... mă purtam destul de normal. Poate că eram diferit, deoarece îmi plăcea să fiu sobru, dar totuși excentric. Ehe, ale tinereții valuri! Căutam să fiu cât mai politicoș cu cei din jur, să vorbesc elegant și să nu fac compromisuri. Mi-am câștigat astfel o mulțime de prieteni...

George ROCA: Țin minte că după ce ai ajuns la Oradea, nu după mult timp, te-ai căsătorit...

Jean SCURTU: După 3 ani de relații cu o orădeancă, ne-am căsătorit! O iubeam mult, așa ca am luat-o din dragoste. La început, după ce a terminat facultatea de filologie, Ica, soția mea, a fost repartizată la Ieud, în Maramureș. Era fiica unui medic orădean cu influență. Cu puține „pile și relații” a primit până la urmă, și ea, repartiție și loc de muncă la Oradea. Din păcate căsătoria noastră nu a durat mai mult de un an, deoarece socrii mei nu mă plăceau, fiind venetic pe acele meleaguri și au determinat-o pe „fetița lor” să divorțăm. Imediat după despărțire, Ica s-a căsătorit cu un fost coleg de-al ei de liceu, au avut un copil... și tot prin relațiile domnului doctor, tatăl ei, au reușit, mai târziu, să se stabilească în Elveția. Dar, abia ajunși în Țara Cantoanelor, au divorțat! După divorțul meu, am intrat în relații cu o frumoasă doamnă, Cecilia Tripa, o unguroaică cu 3 copii, tot din Oradea. Ea era fosta soție a antrenorului de ping-pong Sabin Tripa, care reușise să „fugă” în America și să-și părăsească familia. Cecilia lucra la același institut cu mine, dânsa la „Drumuri forestiere”, iar eu la „Amenajări silvice”! Împreună cu dânsa am fost fericit timp de 17 ani. Tot în acest timp, copiii ei au emigrat în America, la tatăl lor.

George ROCA: Cum a decurs viața ta din punct de vedere profesional?

Jean SCURTU: Ca inginer silvic, din mai până în noiembrie eram plecat pe teren de la 100 până la 400 kilometri distanță de Oradea și veneam acasă o dată pe lună. Lucrand ca inginer silvic la amenajarea pădurilor, întocmeam proiecte pentru Ocoalele Silvice din Transilvania, culegeam date din teren, studiul solului, parcelarea și subparcelarea pădurilor, întocmeam hărți pentru gospodărire și propuneam locurile de tăiere a le copacilor, cât lemn se va obține, studii asupra animalelor sălbatice și a salmonizilor din zona de munte. Mă refer aici la speciile de pești care fac obiectul pescuitului montan, precum: păstrăvul indigen, păstrăvul curcubeu, păstrăvul fântânel, lipanul și loștrița. Lucrând ca inginer silvic în Oradea, timp de 25 de ani nu am agonisit prea multe averi... doar 2 biciclete și un apartamentul primit de la întreprindere. Când mama mea a îmbătrânit, a hotărât să vândă casa parintescă, de la Bod-Sat, și să cumpere o garsonieră la Oradea. Am adus-o deci pe mama să locuiască cu mine, deoarece rămăsese singură. Când aveam 12 ani a murit tatal meu, iar după terminarea universității, fratele meu mai mare, Relu, a fost „sinucis” de securitate deoarece voia să fugă în Suedia. Din cauza asta nu i-am iubit niciodată pe comuniști!

George ROCA: Și totuși, într-o zi ai plecat... Ai părăsit la fel ca mine orașul de pe malul Crișului Repede. De ce Jean, de ce? De ce ne-am înstrăinat de acea urbe minunată?

AVRAM IANCU - 200!

Nr.7(47/iulie 2024)

Jean SCURTU: Întotdeauna m-am condus după principiul „Audaces Fortuna Juvant”, adică să mă lăs în voia sorții... a Fortunei, Zeița Norocului, care m-a ajutat deseori. Altfel nu rămâneam în America, mai ales că nu aveam rude aici. Cum și de ce am plecat!? Simplu! Am plecat din țară după Revoluție, în 1991, împreună cu partenera mea. Într-o zi a venit în România, la Oradea, Pompiliu, băiatul cel mare al prietenei mele Cecilia Tripa, care locuia la Houston de mai mulți ani, împreună cu frații și tatăl său. El mi-a facilitat venirea în Statele Unite împreună cu sora sa care avea o situație materială destul de bună și la care am locuit la început.

George ROCA: Ajuns în Statele Unite cum ai simțit impactul cu acea lume necunoscută?

Jean SCURTU: Ajuns la Houston, în Texas, am încercat să mă încadrez cât mai repede în viața americană. Plus că aveam nevoie de bani pentru supraviețuire. Ca să câștig un dolărel, am lucrat câteva luni într-un restaurant italianesc ca *dishwasher*, adică spălător de vase, apoi ca *kitchenhand*, ajutor de bucătar și chiar *waiter*, adică ospătar... Am început să vorbesc puțin câte puțin engleza, fapt care m-a ajutat să comunic mai bine cu cei din jur. Restaurantul se numea „Tutto Bene”, adică „totul (o) să fie bine”! Și a fost! Era situat chiar în centru civic, adică *downtown*. Printre clienți noștri erau o mulțime de avocați de emigrație, care m-au sfătuit cum să fac și să dreg pentru a rămâne legal în țara tuturor posibilităților! Cu timpul m-am acomodat, m-am obișnuit aici, și viața mea a devenit mai ușoară...

George ROCA: Știi ca ai un mare hobby (n-am zis slabiciune!)? Iți place pescuitul... Amator sau sportiv? Ai prins mulți pești în America? Unii mari cât „pescarul”? Povestește-ne câteva istorioare pescărești...

Jean SCURTU: În ultimii anii, înainte de a pleca din Oradea, am fost ales și am lucrat ca secretar al pescarilor bihoreni, eu fiind și pescar „profesionist”. Deseori am participat la concursuri internaționale în Rusia, Bulgaria, Ungaria... În 1991 am devenit antrenorul echipei naționale de pescuit a României. Atunci am participat cu echipa la Campionatul Mondial ce s-a ținut la Szeged, în Ungaria. Echipa noastră, deși nu avea bețe de pescuit din carbon a reușit să se califice pe locul 20, înaintea echipei Americii.

George ROCA: Felicitari! Și cu campionatele de ping-pong cum a fost!?

Jean SCURTU: Văd că le știi pe toate... Tenis de masă jucam încă din România și zice-se că destul de bine. Aproape profesionist. Ajuns la Houston am jucat de multe ori, chiar cu profesioniști de valoare. Am evoluat și deseori m-am înscris la concursuri. Astfel, împreună cu fostul soț al al Ceciliei, Sabin Tripa, cel care în România, în 1957, a fost campion național, am participat la dublu la mai multe campionate statale și naționale americane. Am câștigat nenumărate turnee... Am în colecție o mulțime de medalii obținute la aceste competiții. Până la vârsta de 55 de ani am fost de 8 ori campion al orașului Houston, apoi al statului Texas și m-am calificat și în finala S.U.A. atunci când am participat la Campionatele de la Tucson, Arizona. A doua oară trebuia să merg la Orlando, în Florida... dar ghinion! Am avut un accident vascular la piciorul drept și a trebuit să mă operez!

George ROCA: Îmi pare rău să aud asta! Acum, la pensie, ce alte hobby-uri mai ai?

Jean SCURTU: În afară de computer nu mai am niciun hobby. De 8 ani sunt ținut în casă! Am plecat din România cu o flebită migratorie, iar cu mai mulți ani în urmă am descoperit ca am un blocaj arterial la piciorul drept. Chirurgul care m-a operat a greșit operația și era cât pe ce să-mi se taie piciorul. Alt chirurg, originar din Austria, mi-a salvat piciorul, dar după 7-8 luni artera artificială de Gore-tex s-a infundat și cardiologul mi-a spus ca nu are rost să mai fiu operat, căci dacă din nou artera artificială se infundă va trebui să-mi taie piciorul... Totuși mi-a dat o speranță spunându-mi că acest picior am vase colaterale de sânge ce îmi vor alimenta într-o oarecare măsură circulația, doar că voi avea probleme cu mersul, fapt care s-a adeverit a fi adevărat. Așa că s-au cam dus pe apa sâmbetei toate bucuriile, plăcerile și hobby-urile.

AVRAM IANCU - 200!

Nr.7(47/iulie 2024)

George ROCA: Ce dorințe de viitor ai avea?

Jean SCURTU: Să mă fac sănătos! Atât! Sau cine știe... „Omnia fluunt, omnia mutantur!” precum spuneau latinii... Adică, mai explicit „Timpurile trec, timpurile se schimbă, iar ceea ce este astăzi, nu va fi mâine!”. Nimic nu dăinuie pentru veșnicie... Nici eu!

George ROCA: Acesta a fost un interviu neconvențional, de la suflet la suflet, de la inimă la inimă, de la prietenie la prietenie. Amintiri, legături, povestiri... Îți mulțumesc pentru răspunsuri. Îți doresc sănătate!

A consemnat,
George ROCA
Sydney (Australia) – Houston, Texas (SUA)
21 iunie 2024